РЕШЕНИЕ НА СЪДА (втори състав)

20 октомври 2011 година *

По дело C-225/10

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Sozialgericht Nürnberg (Германия) с акт от 26 април 2010 г., постъпил в Съда на 10 май 2010 г., в рамките на производство по дело

Juan Pérez García,

José Arias Neira,

Fernando Barrera Castro,

Dolores Verdún Espinosa, в качеството на наследник на José Bernal Fernández,

срещу

Familienkasse Nürnberg,

* Език на производството: немски.

СЪДЪТ (втори състав),

състоящ се от: г-н J. N. Cunha Rodrigues, председател на състав, г-н U. Lõhmus, г-н A. Rosas, г-н A. Ó Caoimh (докладчик) и г-н Ал. Арабаджиев, съдии,

генерален адвокат: г-н P. Mengozzi,
секретар: г-жа C. Strömholm, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 14 април 2011 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за г-н Barrera Castro, от г-н A. González Maeztu, началник на отдел в консулството на Испания във Франкфурт на Майн,

— за германското правителство, от г-н N. Graf Vitzthum, в качеството на представител,

— за испанското правителство, от г-жа B. Plaza Cruz и г-жа S. Centeno Huerta, в качеството на представители,

— за Европейската комисия, от г-н V. Kreuschitz, в качеството на представител,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 9 юни 2011 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на членове 77 и 78 от Регламент (ЕИО) № 1408/71 на Съвета от 14 юни 1971 година за прилагането на схеми за социална сигурност на заети лица, самостоятелно заети лица и членове на техните семейства, които се движат в рамките на Общността, изменен и актуализиран с Регламент (ЕО) № 118/97 на Съвета от 2 декември 1996 година (ОВ L 28, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 4, стр. 35, поправка в ОВ L 32, 6.2.2008 г., стр. 31), изменен с Регламент (ЕО) № 1992/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 година (ОВ L 392, стр. 1, Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 8, стр. 288, наричан по-нататък „Регламент № 1408/71“).

2 Запитването е отправено в рамките на четири спора между г-н Pérez García, г-н Arias Neira, г-н Barrera Castro и г-жа Verdún Espinosa, в качеството на наследник на г-н Bernal Fernández, от една страна, и Familienkasse Nürnberg (Каса за семейни помощи, Нюрнберг), от друга, поради отказа на последната да им отпусне помощи за деца на издръжка за техните пълнолетни деца с увреждания.

Правна уредба

Правна уредба на Съюза

3 Член 1, буква ф) от Регламент № 1408/71 предвижда, че по смисъла на този регламент:

„i) терминът *семейни обезщетения* означава всички парични обезщетения и обезщетения в натура, които са предназначени за посрещане на семейни разходи съгласно законодателството, предвидено в член 4, параграф 1, буква з), без посочените в приложение II специални помощи за раждане на дете или осиновяване;

ii) *семейни помощи* означава периодични парични обезщетения, които се отпускат изключително според броя и, по целесъобразност, възрастта на членовете на семейството“.

4 Съгласно член 4, параграф 1, буква з) от посочения регламент той се прилага за „цялото законодателство, което се отнася до следните клонове на социалната сигурност: […] семейни обезщетения“.

5 Съгласно член 10а, параграф 1 от Регламент № 1408/71 разпоредбите на дял III от последния не се прилагат към специалните парични обезщетения, независещи от вноски, а лицата, за които се прилага посоченият регламент, получават тези обезщетения изключително на територията на държавата членка, в която пребиват, и съобразно законодателството на тази държава, при условие че тези обезщетения са посочени в приложение IIа.

6 Приложение IIa към Регламент № 1408/71, озаглавено „Специални парични обезщетения[, независещи от] вноски“, съдържа раздел „З. Испания“ със следния текст:

„а) Гаран[тиран] минимален доход (Закон № 13/82 от 7 април 1982 г. [за социалната интеграция на лицата с увреждания (Ley 13/1982 de Integración Social de los Minusválidos) (BOE № 103 от 30 април 1982 г., стр. 11106]);

[…]

в) [Независещи от вноски] пенсии за инвалидност и прослужено време […] съгласно член 38, параграф 1 от [Кралски законодателен декрет № 1/1994 за обща уредба на социалната сигурност (Real Decreto Legislativo 1/1994 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General de Seguridad Social), от 20 юни 1994 г. (BOE № 154 от 29 юни 1994 г., стр. 20658)].

[…]“.

7 Както личи от заглавието на дял III от Регламент № 1408/71, той съдържа особени разпоредби във връзка с различните категории обезщетения.

8 Член 76 от Регламент № 1408/71 — озаглавен „Правила за приоритетно прилагане в случаи на натрупване на право на семейни обезщетения съгласно законодателството на компетентната държава и съгласно законодателството на държавата членка по пребиваване на членовете на семейството, който се съдържа в озаглавената „Семейни обезщетения“ глава 7 от посочения дял III — предвижда:

„1. Когато съгласно законодателството на държавата членка, на чиято територия пребиват членовете на семейството, се предвиждат семейни обезщетения през един и същи период от време за един и същи член на семейството и

въз основа на упражняването на дадена професия, [изплащането] на дължимите семейни обезщетения в съответствие със законодателството на друга държава членка, по целесъобразност съгласно член 73 или 74, се [спира] до размера, предвиден в законодателството на първата държава членка.

2. Ако в държавата членка, на чиято територия пребивават членовете на семейството, не бъде подадено заявление за обезщетения, компетентната институция на другата държава членка може да прилага разпоредбите на параграф 1, все едно че в първата държава членка са били отпуснати обезщетения“.

9 В глава 8 от същия дял III, озаглавена „Обезщетения за деца на издръжка на пенсионери и обезщетения за сираци“, се съдържа член 77, който гласи:

„1. По смисъла на настоящия член терминът „обезщетения“ означава семейни помощи за лица, които получават пенсии за старост, инвалидност, трудова злополука или професионална болест и увеличения или добавки към такива пенсии за децата на такива пенсионери, с изключение на добавките, които се отпускат съгласно осигурителни схеми за трудови злополуки и професионална болест.

2. Обезщетенията се отпускат в съответствие със следните правила, независимо от държавата членка, на чиято територия пребивават пенсионерът или децата:

а) на пенсионер, който получава пенсия съгласно законодателството на само една държава членка, в съответствие със законодателството на държавата членка, която отговаря за пенсията;

б) на пенсионер, който получава пенсии съгласно законодателството на повече от една държава членка:

i) в съответствие със законодателството на тази от държавите, в която пребивава, при условие че съгласно законодателството на тази държава се придобива право на едно от обезщетенията, посочени в параграф 1, като по целесъобразност се вземат предвид разпоредбите на член 79, параграф 1, буква а),

[…]“.

10 Съдържащият се в същата глава 8 член 78 от Регламент № 1408/71, озаглавен „Сираци“, предвижда:

„1. Терминът „обезщетения“ по смисъла на този член означава семейни помощи и, където е целесъобразно, допълнителни или специални помощи за сираци.

2. Обезщетенията за сираци се отпускат в съответствие със следните правила, независимо от държавата членка, на чиято територия пребивава сиракът или физическото или юридическото лице, което действително го издържа:

а) за сирака на починало заето или самостоятелно заето лице, което е било подчинено на законодателството на само една държава членка, в съответствие със законодателството на тази държава;

б) за сирака на починало заето или самостоятелно заето лице, което е било подчинено на законодателството на няколко държави членки:

i) в съответствие със законодателството на държавата членка, на чиято територия пребивава сиракът, при условие че съгласно законодателството на тази държава се придобива право на едно от обезщетенията, посочени в параграф 1, като по целесъобразност се вземат предвид разпоредбите на член 79, параграф 1, буква а);

[…]“.

11 Съгласно член 5 от Регламент № 1408/71 „[д]ържавите членки посочват […] обезщетенията по членове 77 и 78 в декларации, които подлежат на уведомяване и публикуване […]“.

12 В декларацията си по посочения член 5 (ОВ C 210, 2003 г., стр. 1) Федерална република Германия посочва, че помощите за деца, които се изплащат за децата на пенсионери съгласно Закона за помощите за деца на издръжка (Bundeskindergeldgesetz, наричан по-нататък „BKGG“), са семейни помощи по смисъла на членове 77 и 78 от Регламент № 1408/71.

13 В декларацията си, направена на същото основание (ОВ C 79, 2005 г., стр. 9), Кралство Испания посочва, че семейните обезщетения и обезщетенията за сираци, предвидени от Законодателен декрет 1/1994, попадат в обхвата на тези разпоредби.

Национална правна уредба

Германска правна уредба

14 В редакцията си, обнародвана на 28 януари 2009 г. (BGBl. 2009 I, стр. 142), BKGG предоставя на пенсионерите право да получават помощи за деца на издръжка до навършването на 18-годишна възраст от последните, а при определени условия — на 25-годишна възраст (наричани по-нататък „германското обезщетение за деца на издръжка“). В случаите на деца с увреждания, които се нуждаят от чужда помощ, BKGG предвижда, че помощта се изплаща без възрастова граница, ако увреждането е било установено преди навършване на 25-годишна възраст. Размерът на помощта зависи от броя на децата на издръжка.

Испанска правна уредба

15 Според акта за преюдициално запитване децата с увреждания, навършили 18-годишна възраст, могат да поискат да им се изплаща независеща от вноски пенсия за инвалидност под формата на специална помощ по смисъла на Закон 13/1982 (наричана по-нататък „независещото от вноски испанско обезщетение за лица с увреждания“).

16 Законодателен декрет 1/1994 също така предвижда, че на пребиваващите на територията на страната пенсионери се изплаща помощ за всяко дете на издръжка, което пребивава на същата територия и не е навършило 18-годишна възраст, ако семейният доход не надхвърля определен максимален размер и ако нито един от родителите няма право на обезщетения от същия характер по друга обществена схема за социална закрила (наричана по-нататък „испанското обезщетение за деца на издръжка“). Това обезщетение се изплаща пожизнено за всяко дете с увреждане със степен на инвалидност равна или над 65 %, независимо от

неговата възраст и без да се прилага максимален размер на доходите. Степен на инвалидност, равна или надвишаваща съответно 33 %, 65 % и 75 %, води до съответно увеличение на основния размер на обезщетението. В случаите на дете с увреждане обаче това обезщетение не се изплаща, когато това дете получава аналогично обезщетение по друга обществена схема за социална сигурност, „специална помощ“, изплащана по силата на Закон 13/1982, или „независеща от вноски пенсия за инвалидност“, като в тези случаи заинтересованото лице трябва да избере едно измежду тези обезщетения, обявени за несъвместими.

Спорове по главното производство и преюдициални въпроси

17 От акта за преюдициално запитване е видно, че г-н Pérez García, г-н Arias Neira, г-н Barrera Castro и г-н Bernal Fernández, починал докато трае главното производство, са испански граждани, които пребивават в Испания и са работили в Германия като работници мигранти. На това основание всеки от тях има или е имал право на пенсия за старост и/или за инвалидност едновременно в Испания и в Германия, като последната държава членка им предоставя право на „национална“ пенсия въз основа само на нормите на германското право. В допълнение, всеки от тях е или е бил баща на навършило 18-годишна възраст дете с увреждане. Въз основа на уврежданията на децата им те получават в Испания — съгласно акта за преюдициално запитване — независещото от вноски испанско обезщетение за лица с увреждания, предвидено в Закон 13/1982, но не и испанското обезщетение за деца на издръжка, предвидено в Законодателен декрет 1/1994.

18 С решения, приети между ноември 2007 г. и юни 2008 г., Familienkasse Nürnberg съответно отказва или спира изплащането на германското обезщетение за деца на издръжка на г-н Pérez García, г-н Arias Neira, г-н Barrera Castro и г-н Bernal Fernández по същество с мотива, че имат право в Испания на семейни обезщетения с по-висок размер от съответното обезщетение, което им се изплаща в Германия, и че следователно във всеки един момент могат да поискат да ги

получават. Определящо в това отношение било обстоятелството, че испанските семейни обезщетения били дължими дори в случаите, когато детето с увреждания не може да получава независещото от вноски испанско обезщетение за лица с увреждания.

19 След като жалбите им по административен ред срещу въпросните решения са отхвърлени, г-н Pérez García, г-н Arias Neira, г-н Barrera Castro и г-н Bernal Fernández, всеки поотделно, обжалват съответните решения по съдебен ред пред Sozialgericht Nürnberg с искане да им се изплаща германското обезщетение за деца на издръжка. Тъй като г-н Bernal Fernández е починал на 20 април 2009 г., неговата вдовица, г-жа Verdún Espinosa, встъпва в производството в качеството си на негов наследник.

20 В акта за преюдициално запитване посочената юрисдикция приема, че по всички висящи пред нея дела правото на испански обезщетения за деца на издръжка е „придобито“ по смисъла на член 77, параграф 2, буква б), подточка i) и член 78, параграф 2, буква б), подточка i) от Регламент № 1408/71, тъй като са изпълнени правните изисквания за отпускането на тези обезщетения. Ето защо, доколкото правото да се получават тези обезщетения е изключено само защото родителите на детето с увреждане са използвали предоставената от испанското право възможност за избор, запитващата юрисдикция е склонна да приеме, че получаването на независещото от вноски испанско обезщетение за лица с увреждания не допуска заинтересованите лица да търсят германското обезщетение за деца на издръжка от държава членка, чиято роля съгласно горепосочените разпоредби е субсидиарна, тъй като не е държавата членка на пребиваване.

21 Според запитващата юрисдикция това изобщо не води до нарушение на свободното движение на работниците мигранти. Тя счита, че всъщност, когато лицето, получаващо испанска и германска пенсия, промени мястото си на пребиваване от Германия в Испания, то несъмнено ще загуби приоритетното си право на германското обезщетение за деца на издръжка, което е придобило съгласно член 77, параграф 2, буква б), подточка i) от Регламент № 1408/71 въз основа на разпоредбите на държавата членка на предходното му местопребиваване, но по силата на същата разпоредба ще придобие приоритетно право на обезщетенията за деца на издръжка, които са в по-висок размер, в държавата членка на

новото си местопребиваване. Запитващата юрисдикция е на мнение, че същото важи и в рамките на член 78, параграф 2, буква б), подточка i) от споменатия регламент.

22 Според запитващата юрисдикция обаче правото на германското обезщетение за деца на издръжка може да бъде признато до размер, равен на разликата между разглежданите обезщетения, когато детето с увреждане, което получава независещо от вноски испанско обезщетение за лица с увреждания, не се счита или вече не се счита за лице на издръжка в Испания. Такъв би бил случаят например, ако детето с увреждане се откаже трайно от съжителството със своите родители, за да живее в собствено жилище или в терапевтична общност. Всъщност в този случай запитващата юрисдикция счита, че се изключва изобщо възможността за избор между испанското обезщетение за деца на издръжка и независещото от вноски испанско обезщетение за лица с увреждания.

23 При тези условия Sozialgericht Nürnberg решава да спре производството и да отправи до Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Следва ли член 77, параграф 2, буква б), подточка i) от Регламент […] № 1408/71 да се тълкува в смисъл, че по отношение на лица, които получават пенсии за старост, инвалидност, трудова злополука или професионална болест съгласно законодателството на повече от една държава членка (т.нар. получатели на двойна пенсия или на няколко пенсии) и чието право на пенсия се основава на законодателството на държавата на някогашната месторабота (право на пенсия по вътрешното право), държавата на някогашната месторабота не е длъжна да отпуска семейни помощи, когато в държавата на пребиваване е предвидено сходно обезщетение с по-висок размер, но същевременно то е несъвместимо с друго обезщетение, което съответните лица са избрали да получават, упражнявайки предоставеното им право на избор?

2) Следва ли член 78, параграф 2, буква б), подточка i) от Регламент [...] № 1408/71 да се тълкува в смисъл, че по отношение на сираците на починали заети или самостоятелно заети лица, за които се е прилагало законодателството на няколко държави членки и е налице теоретично право на пенсия за сираци на основание на законодателството на държавата на някогашната месторабота (потенциално право на пенсия по вътрешното право), държавата на някогашната месторабота не е длъжна да отпуска семейни обезщетения, когато в държавата на пребиваване е предвидено сходно обезщетение с по-висок размер, но същевременно то е несъвместимо с друго обезщетение, което съответните лица са избрали да получават, упражнявайки предоставеното им право на избор?

3) Това отнася ли се и за обезщетение по член 77 или по член 78 от Регламент [...] № 1408/71, което по принцип е предвидено в държавата на пребиваване на децата, но за което не е налице право на избор?“.

По преюдициалните въпроси

По първите два въпроса

24 С първите два въпроса, които следва да бъдат разгледани заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 77, параграф 2, буква б), подточка i) и член 78, параграф 2, буква б), подточка i) от Регламент № 1408/71 трябва да се тълкуват в смисъл, че получателите на пенсия за старост и/или инвалидност или сираците на починали работници — за които се е прилагало законодателството на няколко държави членки, но чиито права на пенсия и права в качеството на сирак се основават на законодателството само на държавата членка на някогашната месторабота — имат право да искат от компетентните органи на тази държава семейните помощи, предвидени от посоченото

законодателство за децата с увреждания, въпреки че не са поискали да получават в държавата членка на пребиваване сходни помощи с по-висок размер, предвидени от законодателството на последната държава, тъй като са избрали да получават друго обезщетение за лица с увреждания, което е несъвместимо със споменатите помощи.

25 Тези въпроси са отправени в рамките на спорове, по които — видно от точка 17 от настоящото решение — разглежданите получатели на пенсия и посоченият сирак (наричани по-нататък „заинтересованите лица“) са избрали да получават от компетентните институции в държавата членка на пребиваването си независещо от вноски обезщетение за лица с увреждания, чието изплащане съгласно нормите на вътрешното право на тази държава изключва получаването на обезщетенията, предвидени за децата на издръжка, включително когато става въпрос за деца с увреждания.

26 При тези условия според компетентните институции на държавата членка на някогашната месторабота от член 77, параграф 2, буква б), подточка i) и член 78, параграф 2, буква б), подточка i) от Регламент № 1408/71 следва, че само държавата членка на пребиваване е длъжна да отпусне семейните помощи на заинтересованите лица, доколкото съгласно тези разпоредби правото на такива помощи е „придобито“ в тази държава по силата на нейното законодателство, тъй като са изпълнени всички правни изисквания за отпускането им, дори ако заинтересованите лица са избрали да не получават споменатите помощи.

27 Макар испанското правителство да пояснява в писменото си становище, че независещото от вноски испанско обезщетение за лица с увреждания, на което се позовава актът за преюдициално запитване, е предвидено не в Закон 13/1982, а в Законодателен декрет 1/1994, това правителство все пак признава, че поясненията му не засяга релевантността на отправените въпроси, доколкото във всеки случай, независимо от характера на избраното от заинтересованите лица обезщетение в Испания, от точка 16 от настоящото решение следва, че всяко от тези

обезщетения е несъвместимо с испанското обезщетение за деца на издръжка, предвидено със споменатия законодателен декрет за децата с увреждания.

28 В настоящия случай трябва в самото начало да се провери, както предлага запитващата юрисдикция, дали поне едно от разглежданите в главното производство социални обезщетения попада в обхвата на членове 77 и 78 от Регламент № 1408/71. Ако това не е така, всъщност поставените от тази юрисдикция въпроси за тълкуването на цитираните разпоредби биха били ирелевантни.

По обезщетенията, посочени в членове 77 и 78 от Регламент № 1408/71

29 Съгласно параграф 1 от членове 77 и 78 от Регламент № 1408/71 посочените в него „обезщетения“ са „семейни помощи“ и, където е целесъобразно, що се отнася до сираците, предвидените за тях допълнителни или специални помощи.

30 По силата на член 1, буква ф), подточка ii) от посочения регламент за целите на неговото прилагане „семейните помощи“ са периодични парични обезщетения, които се отпускат изключително според броя и, по целесъобразност, възрастта на членовете на семейството.

31 Следователно „семейни помощи“, чието изплащане е предвидено в членове 77 и 78, са само обезщетенията, които отговарят на това определение, като се изключват всякакви други семейни обезщетения за деца на издръжка (вж. в този смисъл Решение от 27 септември 1988 г. по дело Lenoir, 313/86, Recueil, стр. 5391, точки 10 и 11, Решение от 20 март 2001 г. по дело Fahmi и Esmoris Cerdeiro-Pinedo

Amado, C-33/99, Recueil, стр. I-2415, точки 33—35, както и Решение от 31 май 2001 г. по дело Leclere и Deaconescu, C-43/99, Recueil, стр. I-4265, точки 41 и 42).

32 В случая най-напред следва да се отбележи, че независещото от вноски испанско обезщетение за лица с увреждания, което са избрали заинтересованите лица в тяхната държава членка на пребиваване — било „независещата от вноски пенсия за инвалидност“ по Законодателен декрет 1/1994, било „специалната помощ“ по Закон 13/1982 — е включено в приложение IIa към Регламент № 1408/71, в раздел 3 от което са посочени специалните испански парични обезщетения, независещи от вноски, изключени съгласно член 10a от същия регламент от обхвата на дял III от него. Не се оспорва, че това обезщетение представлява специално обезщетение, независещо от вноски. Ето защо това обезщетение не попада в обхвата на понятието „семейни помощи“ по смисъла на член 1, буква ф), подточка ii) от въпросния регламент и следователно не представлява „обезщетение“, което попада в приложното поле на членове 77 и 78 от същия.

33 Впрочем безспорно е също, че германското обезщетение за деца на издръжка, предвидено в държавата членка на някогашната месторабота на засегнатите работници за децата с увреждания, което Федерална република Германия е посочила в декларацията си по член 5 от Регламент № 1408/71 като обезщетение, спрямо което се прилагат членове 77 и 78 от този регламент, от своя страна представлява обезщетение, попадащо в обхвата на „семейните помощи“ по смисъла на посочения член 1, буква ф), подточка ii).

34 Европейската комисия обаче твърди — подобно на становището по същество на г-н Barrera Castro и обратно на предположенията, които запитващата юрисдикция излага във въпросите си — че изплащаното на родителите на деца с увреждания съгласно Законодателен декрет 1/1994 испанско обезщетение за деца на издръжка не попада в обхвата на посочените членове 77 и 78. Всъщност това обезщетение не можело да се счита за отпуснато изключително според броя и, по целесъобразност, възрастта на членовете на семейството, тъй като определящи били също допълнителни или различни по естеството си критерии, по-специално увреждането и неговата степен. Този анализ се потвърждавал от несъвместимостта между посоченото обезщетение и предвиденото от Закон

13/1982. Всъщност тази вътрешна несъвместимост можела да се обясни само с това, че испанският законодател разглежда тези две обезщетения като сходни или най-малкото е приел, че преследват една и съща цел.

35 Налага се обаче изводът, че в декларацията си по член 5 от Регламент № 1408/71 Кралство Испания изрично посочва испанското обезщетение за деца на издръжка и обезщетенията за сираци, предвидени в Законодателен декрет 1/1994, като обезщетения, спрямо които се прилагат съответно членове 77 и 78 от споменатия регламент.

36 Както обаче Съдът вече е постановил, макар от обстоятелството, че някои отпуснати по силата на национален законов или подзаконов акт обезщетения за деца на издръжка на пенсионери не са посочени в декларацията по член 5 от Регламент № 1408/71, да не може да се направи автоматично извод, че тези обезщетения не са обезщетения по смисъла на членове 77 и 78 от същия регламент, все пак трябва да се приеме, че когато такива обезщетения са посочени в тази декларация, те са обезщетения по смисъла на тези разпоредби (вж. в този смисъл Решение от 11 юни 1991 г. по дело Athanasopoulos и др., C-251/89, Recueil, стр. I-2797, точка 28).

37 От това следва, че подобно на германското обезщетение за деца на издръжка, предвидено в държавата членка на някогашната месторабота на заинтересованите лица, испанското обезщетение за деца на издръжка, предвидено от Законодателен декрет 1/1994 в държавата членка на тяхното пребиваване, представлява обезщетение, обхванато от „семейните помощи“ по смисъла на член 1, буква ф), подточка ii) от Регламент № 1408/71, а оттам и от „обезщетенията“ по смисъла на членове 77 и 78 от този регламент.

38 При тези условия трябва да се провери, съобразно искането на запитващата юрисдикция, дали компетентните институции в държавата членка на някогашната месторабота могат да откажат да изплащат на заинтересованите лица семейни помощи, на които последните имат право по силата само на националното законодателство на тази държава членка, по съображение че съгласно член 77, параграф 2, буква б), подточка i) и член 78, параграф 2, буква б), подточка i) от Регламент № 1408/71 държавата членка на новото им местопребиваване е понастоящем държавата, която има изключителна компетентност да изплаща тези помощи, понеже посочените заинтересовани лица са напуснали държавата членка на някогашната си месторабота, за да се завърнат в своята държава членка на произход.

По въпроса коя държава членка е компетентна да изплаща семейните помощи

39 В това отношение трябва да се припомни, че съгласно член 77, параграф 2, буква б), подточка i) и член 78, параграф 2, буква б), подточка i) от Регламент № 1408/71, когато спрямо пенсионера или починалия работник се е прилагало законодателството на няколко държави членки, семейните помощи се отпускат в съответствие със законодателството на държавата членка, на чиято територия пребивава пенсионерът или сиракът на починалия работник. Следователно тези разпоредби на Регламент № 1408/71 определят държавата членка на пребиваване като единствено компетентна да предоставя разглежданите семейни помощи (вж. в този смисъл Решение от 27 февруари 1997 г. по дело Bastos Moriana и др., C-59/95, Recueil, стр. I-1071, точки 15 и 18).

40 Според самия текст на цитираните разпоредби от Регламент № 1408/71 обаче държавата членка на пребиваване се определя за компетентна само ако правото на семейни помощи се „придобива“ съгласно нейното законодателство.

41 Преценката на последното условие е въпрос на вътрешното право, който е от компетентността на националната юрисдикция (вж. Решение от 24 септември 2002 г. по дело Martínez Domínguez и др., C-471/99, Recueil, стр. I-7835, точка 25).

42 По настоящото дело обаче запитващата юрисдикция иска да се определи именно обхватът на думата „придобива“ по смисъла на член 77, параграф 2, буква б), подточка i) и член 78, параграф 2, буква б), подточка i) от Регламент № 1408/71. Всъщност тя иска да се установи дали правото на семейни помощи, предвидено в държавата членка на пребиваване, може да се счита за „придобито“ по смисъла на тези разпоредби, когато посоченото право в тази държава членка е изключено само поради избора на заинтересованите лица да получават друго обезщетение, несъвместимо с въпросните семейни помощи, като в това отношение те са упражнили правото си на избор, предоставено им по вътрешното право. Подобен въпрос на тълкуване на норма на правото на Съюза очевидно е от изключителната компетентност на Съда.

43 В това отношение от практиката на Съда следва, че за да се приемат семейните помощи за „придобити“ съгласно законодателството на дадена държава членка, законът на тази държава трябва да признава правото на изплащане на обезщетения в полза на член на семейството, който работи или е работил в тази държава, като така тези обезщетения се дължат на основание на посоченото законодателство (вж. по аналогия Решение от 20 април 1978 г. по дело Ragazzoni, 134/77, Recueil, стр. 963, точка 8 и Решение от 13 ноември 1984 г. по дело Salzano, 191/83, Recueil, стр. 3741, точка 7).

44 Пак според постоянната практика на Съда, за да се признае такова право, е необходимо заинтересованото лице да отговаря на всички формални и материални условия, наложени от вътрешното законодателство на тази държава, за да може да упражни това право, сред които евентуално може да фигурира условието да е било подадено предварително заявление за изплащане на такива обезщетения (вж. по аналогия Решение по дело Ragazzoni, посочено по-горе, точки 8 и 9, Решение по дело Salzano, посочено по-горе, точки 7 и 10, Решение от 23 април 1986 г. по дело Ferraioli, 153/84, Recueil, стр. 1401, точка 14, Решение от 4 юли 1990 г. по дело Kracht, C-117/89, Recueil, стр. I-2781, точка 11 и Решение от 9 декември 1992 г. по дело McMenamin, C-119/91, Recueil, стр. I-6393, точка 26).

45 От това следва, че когато — както в главното производство — предвидените от националното законодателство на държавата членка на пребиваване семейни помощи не могат да бъдат поискани от заинтересованите лица, тъй като последните са избрали да получават друго обезщетение, изключващо изплащането на тези помощи, правото на посочените помощи — както твърди испанското правителство и както впрочем признава германското правителство — не може да се счита за „придобито“ по смисъла на член 77, параграф 2, буква б), подточка i) и член 78, параграф 2, буква б), подточка i) от Регламент № 1408/71. Всъщност заинтересованите лица не са изпълнили всички формални и материални условия за отпускането на въпросните помощи.

46 При тези условия следователно правилото, установено в разглежданите разпоредби от Регламент № 1408/71, че държавата членка на пребиваване на заинтересованите лица има изключителна компетентност да предоставя семейните помощи на получателите на пенсия или на сираците на починал работник, спрямо които се е прилагало законодателството на няколко държави членки, е неприложимо.

47 Германското правителство обаче твърди, че когато — както в главното производство — правото на семейни помощи в държавата членка на пребиваване е изключено само защото заинтересованите лица са избрали друго обезщетение в същата държава, по аналогия следва да се приложи член 76, параграф 2 от Регламент № 1408/71. Отнесено към настоящия случай, прилагането на тази разпоредба означавало компетентните германски органи да могат да действат така, сякаш заинтересованите лица са избрали да получават предвидените в испанското законодателство правни помощи и така да изключат правото на семейните помощи, предвидени в германското законодателство. Тази аналогия се налагала, от една страна, поради сходния характер на разглежданите интереси, тъй като децата на издръжка на пенсионери трябвало да се третират по същия начин като децата на издръжка на работници. От друга страна, аналогията се подкрепяла и от смисъла и целта на член 76, параграф 2. Всъщност целта на тази норма била не само да се предотврати натрупването на обезщетения, но и да се гарантира справедливото разпределяне на тежестта между държавите членки. Ето защо умишленото неподаване на заявление за изплащане на семейни обезщетения не трябвало да води до прехвърляне на задължението за отпускането

им от компетентната за това държава членка към държавата членка, чиято компетентност в това отношение била само субсидиарна.

48 Тези доводи обаче не могат да бъдат приети.

49 Действително, след периода, когато са настъпили съответните обстоятелства по делата, по които са постановени решенията, упоменати в точки 43 и 44 от настоящото решение, член 76 от Регламент № 1408/71 в действащата си тогава редакция, към която се отнасят тези решения, е изменен с Регламент (ЕИО) № 3427/89 на Съвета от 30 октомври 1989 година (ОВ L 331, стр. 1), като е включен нов параграф 2, който дава възможност на държавата членка на месторабо-тата да спре действието на правото на семейни обезщетения, ако в държавата членка на пребиваване не е подадено заявление за изплащането на тези обезщетения и поради това тази държава членка не е извършила никакво плащане.

50 С този факт обаче не отпада ползата от посочената съдебна практика при тълкуването на членове 77 и 78 от Регламент № 1408/71. Всъщност, за разлика от старата редакция на член 76 от Регламент № 1408/71, която се отнася до случаите на натрупване на права на семейни обезщетения, когато последните се дължат на основание на упражняването на дадена професия в държавата членка на пребиваване на членовете на семейството и по силата на законодателството на друга държава членка, споменатите членове 77 и 78, свързани с правото на пенсионерите и на сираците на починали работници на семейни помощи, не са допълнени с Регламент № 3427/89, макар този регламент да изменя в много отношения действащата към тогавашния момент редакция на разпоредбите на Регламент № 1408/71, които уреждат отпускането на семейни обезщетения (вж. в този смисъл Решение от 14 октомври 2010 г. по дело Schwemmer, C-16/09, все още непубликувано в Сборника, точка 57).

51 Освен това — и преди всичко — правната уредба на Съюза в областта на координирането на националните законодателства относно социалната сигурност, с оглед именно на стоящите в основата ѝ цели, не може, освен при изрично

предвидено изключение в съответствие с тези цели, да се прилага по начин, който да лишава работника мигрант или неговите правоприемници от правото на обезщетения, отпускани по силата единствено на законодателството на дадена държава членка въз основа само на осигурителните периоди, натрупани съгласно споменатото законодателство (вж. по-специално в този смисъл Решение от 5 юли 1967 г. по дело Colditz, 9/67, Recueil, стр. 297, 304, Решение от 6 март 1979 г. по дело Rossi, 100/78, Recueil, стр. 831, точка 14, Решение по дело Schwemmer, посочено по-горе, точка 58 и цитираната съдебна практика, както и Решение от 30 юни 2011 г. по дело Da Silva Martins, C-388/09, все още непубликувано в Сборника, точка 75).

52 Така по отношение на член 77, параграф 2, буква б), подточка i) и член 78, параграф 2, буква б), подточка i) от Регламент № 1408/71 Съдът вече е постановил, че тези разпоредби не могат да се тълкуват по начин, който лишава работника или наследника на починал работник от обезщетение при по-добри условия — чрез заместването на обезщетенията, отпуснати по-рано само съгласно законодателството на друга държава членка, с обезщетенията, предоставени в държавата членка на новото местопребиваване (вж. по-специално в този смисъл Решение от 12 юни 1980 г. по дело Laterza, 733/79, Recueil, стр. 1915, точки 9 и 10, Решение от 9 юли 1980 г. по дело Gravina, 807/79, Recueil, стр. 2205, точка 8, Решение от 24 ноември 1983 г. по дело D'Amario, 320/82, Recueil, стр. 3811, точка 5, Решение от 14 декември 1988 г. по дело Ventura, 269/87, Recueil, стр. 6411, точка 14 и Решение по дело Bastos Moriana и др., посочено по-горе, точка 16).

53 В случая по главното производство е безспорно, както личи от самия текст на отправените от запитващата юрисдикция въпроси, че всяко от заинтересованите лица е имало в Германия право на пенсия, придобито само по силата на германското законодателство въз основа единствено на осигурителните периоди, натрупани в тази държава членка.

54 При това положение членове 77 и 78 от Регламент № 1408/71 не биха могли да се тълкуват в смисъл, че държавата на някогашната месторабота може да откаже да изплаща на заинтересованите лица семейните помощи, придобити съгласно законодателството само на тази държава, единствено по съображение че заинтересованите лица са имали възможност да поискат да получават семейни помощи в по-голям размер в държавата членка, където пребивават.

55 Ето защо, доколкото в случая по главното производство е безспорно, както следва от точки 39—46 от настоящото решение, че заинтересованите лица не са „придобили“ право на семейните помощи съгласно законодателството на държавата членка на пребиваване, компетентните институции на държавата членка на някогашната месторабота, в която е придобито право на такива семейни помощи въз основа само на законодателството на тази държава, са длъжни да изплатят пълния размер на споменатите помощи при условията и в границите, определени от това законодателство (вж. в този смисъл Решение от 7 май 1998 г. по дело Gómez Rodríguez, C-113/96, Recueil, стр. I-2461, точка 32 и Решение по дело Martínez Domínguez и др., посочено по-горе, точки 21 и 22).

56 Предвид изложеното дотук на първите два въпроса следва да се отговори, че член 77, параграф 2, буква б), подточка i) и член 78, параграф 2, буква б), подточка i) от Регламент № 1408/71 трябва да се тълкуват в смисъл, че получателите на пенсия за старост и/или инвалидност или сираците на починали работници — за които се е прилагало законодателството на няколко държави членки, но чиито права на пенсия и права в качеството на сирак се основават на законодателството само на държавата членка на някогашната месторабота — имат право да искат от компетентните органи на тази държава пълния размер на семейните помощи, предвидени от посоченото законодателство за децата с увреждания, въпреки че не са поискали да получават в държавата членка на пребиваване сходни помощи с по-висок размер, предвидени от законодателството на последната държава, тъй като са избрали да получават друго обезщетение за лица с увреждания, което е несъвместимо със споменатите помощи, доколкото правото на семейни помощи в държавата членка на някогашната месторабота е било придобито по силата само на законодателството на последната държава.

По третия въпрос

57 Предвид изложеното в точки 39—46 от настоящото решение даденият от Съда отговор в предходната точка се прилага mutatis mutandis към положение, в което съгласно законодателството на държавата членка на пребиваване

заинтересованите лица не могат да изберат да им бъдат изплащани семейни помощи в тази държава, тъй като например вече не може да се счита, че засегнатите деца са издържани от родителите си.

58 Всъщност и в този случай правото на семейни помощи не може да се счита за „придобито“ по смисъла на член 77, параграф 2, буква а) и член 78, параграф 2, буква а) от Регламент № 1408/71 в държавата членка на пребиваване, понеже самата запитваща юрисдикция констатира, че в този случай не са изпълнени предвидените от националното право материалноправни условия за отпускане на посочените помощи, така че тези обезщетения не се дължат.

59 Ето защо на третия въпрос трябва да се отговори, че отговорът на този въпрос съвпада с отговора на първите два въпроса, когато съгласно законодателството на държавата членка на пребиваване заинтересованите лица не могат да изберат да им бъдат изплащани семейни помощи в тази държава.

По съдебните разноски

60 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (втори състав) реши:

1) **Член 77, параграф 2, буква б), подточка i) и член 78, параграф 2, буква б), подточка i) от Регламент (ЕИО) № 1408/71 на Съвета от 14 юни 1971 година за прилагането на схеми за социална сигурност на заети лица, самостоятелно заети лица и членове на техните семейства, които се движат в рамките на Общността, изменен и актуализиран с Регламент (ЕО) № 118/97 на Съвета от 2 декември 1996 година, изменен с Регламент (ЕО) № 1992/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 година, трябва да се тълкуват в смисъл, че получателите на пенсия за старост и/или инвалидност или сираците на починали работници — за които се е прилагало законодателството на няколко държави членки, но чиито права на пенсия и права в качеството на сирак се основават на законодателството само на държавата членка на някогашната месторабота — имат право да искат от компетентните органи на тази държава пълния размер на семейните помощи, предвидени от посоченото законодателство за децата с увреждания, въпреки че не са поискали да получават в държавата членка на пребиваване сходни помощи с по-висок размер, предвидени от законодателството на последната държава, тъй като са избрали да получават друго обезщетение за лица с увреждания, което е несъвместимо със споменатите помощи, доколкото правото на семейни помощи в държавата членка на някогашната месторабота е било придобито по силата само на законодателството на последната държава.**

2) **Отговорът на третия въпрос съвпада с отговора на първите два въпроса, когато съгласно законодателството на държавата членка на пребиваване заинтересованите лица не могат да изберат да им бъдат изплащани семейни помощи в тази държава.**

Подписи